

Редакцијски пречишћен текст

На основу члана 57. став 1. Закона о социјалној заштити („Службени гласник РС”, број 24/11),

Министар рада, запошљавања и социјалне политике доноси

ПРАВИЛНИК

о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите

"Службени гласник РС", бр. 42 од 14. маја 2013, 89 од 16. новембра 2018, 73 од 11. октобра 2019.

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет Правилника

Члан 1.

Овим правилником прописују се ближи услови и стандарди за пружање свих услуга социјалне заштите (у даљем тексту: минимални стандарди).

Сви појмови у овом правилнику употребљени у граматичком мушком роду односе се на особе мушког и женског пола.

Примена Правилника у односу на пружаоце услуга социјалне заштите

Члан 2.

Ближе услове и стандарде прописане овим правилником примењују сви пружаоци услуга социјалне заштите, у складу са законом којим је уређена социјална заштита.

Спецификација услуге и минимални стандарди

Члан 3.

Спецификацијом услуга уређују се:

- 1) сврха услуге;
- 2) корисничке групе којима је услуга намењена;
- 3) активности које се предузимају ради задовољавања потреба одређених корисничких група.

Минимални стандарди представљају основне захтеве који се морају испунити како би се пружале услуге социјалне заштите. Минимални стандарди се састоје од:

- 1) минималних структуралних стандарда, којим се утврђују инфраструктурни, организациони и кадровски услови за пружање услуге;
- 2) минималних функционалних стандарда, којим се утврђују вредносне, квантитативне и квалитативне димензије стручних поступака.

Заједнички и посебни минимални структурални и функционални стандарди

Члан 4.

Заједнички минимални структурални и функционални стандарди представљају захтеве који се морају испунити независно од корисничких група којима је услуга намењена, изузев ако посебним прописом којим се уређују ближи услови и стандарди за остварење одређених услуга социјалне заштите није другачије уређено.

Посебни минимални структурални и функционални стандарди представљају специфичне захтеве који се морају испунити у оквиру одређене групе услуга или конкретне услуге, сагласно потребама и различитостима корисничке групе.

II. ЗАЈЕДНИЧКИ МИНИМАЛНИ СТАНДАРДИ

1. Заједнички структурални минимални стандарди

Јавност рада

Члан 5.

Пружалац услуге:

- 1) има дефинисан основни програм организације који минимално садржи:
  - (1) податке о корисницима, по узрасту, степену подршке и потребама, односно корисничкој групи којој је услуга намењена, у смислу закона којима је уређена социјална заштита;
  - (2) програмске активности које се реализују, у складу са спецификацијом услуге и минималним стандардима који се односе на услугу коју организација пружа, као и у складу са потребама корисничке групе којој се услуга пружа;
  - (3) податке о основним кадровима, у складу са спецификацијом услуге и минималним стандардима који се односе на услугу коју организација пружа.
- 2) има елаборат о испуњености услова за почетак рада и пружање услуга социјалне заштите, чији је садржај ближе одређен правилником којим је уређено лиценцирање организација;

3) има дефинисан годишњи план рада који садржи циљеве и активности:

(1) инфраструктурне инвестиције;

(2) развој кадрова;

(3) информисање шире и стручне јавности о услугама које се пружају;

(4) развој услуге у односу на проширење броја корисника, увођење нових садржаја и слично;

4) има утврђене критеријуме за одређивање приоритета приликом пријема корисника и формирање листе чекања, у зависности од услуге која се пружа, а у складу са актом пружаоца услуге;

5) има процедуре за све фазе стручног поступка, као и о другим питањима, у складу са овим правилником и другим прописима;

6) обезбеђује редовно информисање потенцијалних корисника о почетку коришћења услуге, према утврђеној листи чекања;

7) обезбеђује кориснику, законском заступнику корисника и трећим лицима, информације у писменој форми о делокругу рада, услугама које обезбеђује, кућном реду и правилима понашања запослених;

8) закључује уговор о пружању услуге, изузев за услугу свратишта и прихватилишта;

9) води прописану евиденцију и документацију за услугу коју пружа.

Локација објекта и опрема

Члан 6.

Објекат у коме се пружају услуге корисницима (у даљем тексту: објекат) налази се у насељеном месту.

Ради несметаног коришћења услуга и служби у заједници објекат треба да буде на месту доступном јавном превозу.

Објекат има прикључак на електричну и телефонску мрежу, прикључак и инсталације за довод воде за пиће и одвод отпадних вода.

Прилаз објекту приступачан је за несметан долазак возила са корисницима који се отежано крећу и за самостално кретање корисника инвалидских колица и других помагала.

Пружалац услуге обезбеђује безбедно окружење за боравак корисника, запослених и трећих лица.

Објекат који је спратан за кретање корисника треба да има обезбеђен вертикални транспорт и то: покретну столицу ако је на свакој етажи смештено до 20 корисника, а лифт ако је на свакој етажи смештено више од 20 корисника или ако је објекат спратности П+З и више.

Објекат је топлотно, звучно и хидро изолован, има систем централног грејања који обезбеђује адекватну собну температуру, природно проветравање и осветљење.

Пружалац услуге, у складу са потребама корисника, обезбеђује услове за рекреацију, физикалну и радно-окупациону терапију и сусрете и контакте са члановима породице и другим лицима значајним за корисника.

Одредбе овог члана не односе се на услуге помоћи у кући и персоналну асистенцију.

Одржавање личне хигијене и хигијене простора

Члан 7.

Заједничке просторије свакодневно се чисте.

Просторије за обављање личне хигијене одвојене су за мушке и женске кориснике.

Корисници, у складу са својим способностима, активно учествују у одржавању личне хигијене и хигијене простора у којем бораве.

Корисницима је обезбеђено несметано одржавање личне хигијене уз средства и опрему која одговара њиховим могућностима и потребама .

Стандарди из ст. 1. и 2. овог члана не односе се на услугу помоћи у кући.

Одлагање отровних и других материјала

Члан 8.

Услови за одлагање отровних и других материјала обезбеђују се у складу са посебним прописима.

Несметано функционисање корисника

Члан 9.

Просторије које су намењене корисницима су приступачне.

Подови у свим просторијама су од неклизајућих материјала.

Радни простор, руководиоца и задужени радник

Члан 10.

Пружалац услуге обезбеђује одговарајуће радне просторије за запослене.

Пружалац услуге има лице непосредно задужено за руковођење.

Сви запослени имају јасно дефинисан опис послова.

За сваког корисника задужен је запослени који је непосредно одговоран за рад са корисником, праћење реализације индивидуалног плана и постигнутих исхода, подршку у одражавању контакта са породицом, другим

лицима значајним за корисника, водитељем случаја и другим стручњацима у заједници.

Запослени из става 4. овог члана, може бити задужен за више корисника.

Дневни и ноћни рад

Члан 11.

Пружалац услуга које су корисницима доступне двадесет четири часа дневно организује дневни рад, ноћни рад и рад у сменама, у складу са прописом о раду.

2. Заједнички минимални функционални стандарди

Пријем корисника

Члан 12.

Пријемна процена врши се пре коришћења услуге, у периоду од петнаест дана од пријема захтева.

На основу непосредног разговора са корисником или законским заступником, лицима значајним за корисника и других извора процењују се:

- 1) став корисника и других лица значајних за корисника и њихова очекивања од услуге;
- 2) подобност корисника за коришћење услуге;
- 3) капацитети пружаоца услуге да задовољи потребе корисника;
- 4) приоритет за пријем – датум коришћења услуге или уписивања на листу чекања;
- 5) способности и приоритетне потребе потенцијалног корисника;
- 6) могућност да друге услуге или службе у заједници на потпунији начин задовоље потребе корисника.

Ако је потенцијални корисник упућен преко центра за социјални рад са седиштем ван места пружања услуге, пружалац услуге ће извршити пријемну процену у складу са ставом 2. овог члана, по правилу на основу упута центра за социјални рад, у периоду из става 1. овог члана.

Пружалац услуге ће у периоду од седам дана обавестити подносиоца захтева о исходу пријемне процене, што укључује информације о почетку коришћења услуге, стављању на листу чекања, или разлозима за евентуално одбијање пријема корисника.

Процена

Члан 13.

Процена потреба, снага, ризика, способности, и интересовања корисника и других лица значајних за корисника, као и процена капацитета пружаоца

услуге (у даљем тексту: процена), врши се након пријема корисника и периодично током пружања услуге у роковима утврђеним индивидуалним планом услуге, односно посебним стандардом за одређену услугу.

Процену врши стручни радник уз учешће корисника, по потреби и законског заступника или другог лица значајног за корисника.

Процена започиње непосредно након пријема и окончава се у року до десет дана.

Уколико је центар за социјални рад упутио корисника, процена се врши на основу процене центра.

Током процене пружа се услуга, односно реализују се активности у складу са утврђеним приоритетним потребама корисника.

Поред околности из става 1. овог члана, процена узима у обзир културолошке и личне посебности корисника: географско и национално порекло, матерњи језик, верско опредељење, узраст, род, сексуалну оријентацију и др.

У односу на резултате процене одређује се степен подршке кориснику и израђује индивидуални план услуге.

Након извршене процене и одређивања степена подршке, за сваког корисника одређује се стручни радник, односно стручни сарадник.

Одређивање степена подршке

Члан 14.

Степен подршке одређује се с обзиром на целокупно индивидуално функционисање корисника и врсте потребне помоћи, у односу на:

- 1) способност непосредне бриге о себи;
- 2) учествовање у активностима живота у заједници.

Степени подршке

Члан 15.

Подршка I степена – значи да корисник није способан да се самостално брине о себи и укључи у активности дневног живота у заједници, због чега му је потребно физичко присуство и континуирана помоћ другог лица.

Подршка II степена – значи да корисник може да брине о себи и да се укључи у активности дневног живота у заједници уз физичко присуство и помоћ другог лица.

Подршка III степена – значи да корисник може да брине о себи и да се укључи у активности дневног живота у заједници, али му је услед недовољно развијених знања и вештина потребан надзор и подршка другог лица.

Подршка IV степена – значи да корисник самостално, односно уз подсећање, може да обавља све животне активности.

Планирање

Члан 16.

На основу идентификованих потреба, способности и ризика, за сваког корисника сачињава се индивидуални план услуге.

Индивидуални план услуге сачињава се до десет дана након окончања процене из члана 13. овог правилника.

Индивидуални план услуге, обавезно садржи:

- 1) циљеве који се желе постићи пружањем услуге;
- 2) очекиване исходе;
- 3) конкретизоване активности које ће се предузимати, укључујући и активности у процесу прилагођавања;
- 4) временски оквир у којем се реализује индивидуални план услуге;
- 5) рок за поновни преглед индивидуалног плана услуге;
- 6) имена лица одговорних за реализацију индивидуалног плана услуге.

Индивидуални план услуге израђује се у складу са ширим планом упутног центра за социјални рад, ако је корисник упућен преко центра за социјални рад.

У изради индивидуалног плана услуге учествује стручни радник, корисник или његов законски заступник, задужени запослени, а по потреби и други стручњаци у организацији и заједници. У изради индивидуалног плана услуге учествује и водитељ случаја упутног центра за социјални рад, ако је корисник упућен преко центра за социјални рад.

Корисник, односно његов законски заступник добијају примерак индивидуалног плана услуге.

Кориснику, односно његовом законском заступнику обезбеђује се одговарајућа помоћ приликом учествовања у изради индивидуалног плана услуге.

Поновни преглед

Члан 17.

Поновни преглед, врши се у складу са роковима наведеним у индивидуалном плану услуге, процењеним интензитетом подршке, дефинисаним циљевима и исходима, и омогућава прилагођавање активности потребама и циљевима корисника и оствареним ефектима услуге.

Поновни преглед сваког индивидуалног плана услуге врши се најмање:

- 1) једном у шест месеци, за децу и младе;
- 2) једном у дванаест месеци, за одрасле и старије кориснике.

У поновном прегледу учествују стручни радник, корисник, односно његов законски заступник и задужени запослени, а по потреби и други стручњаци пружаоца услуге и стручњаци из заједнице.

У поновном прегледу учествује и водитељ случаја уколико је корисник упућен преко центра за социјални рад.

Пружалац услуге може утврдити и краћи рок од рока прописаног ставом 2. овог члана за поновни преглед, у складу са индивидуалним планом услуге и посебним прописима.

Извештај о реализацији индивидуалног плана услуге доставља се надлежном водитељу случаја, ако је корисник упућен преко центра за социјални рад, у складу са роковима утврђеним у ст. 1, 2. и 5. овог члана.

Рестриктивни поступци и мере

Члан 18.

Рестриктивни поступци и мере према корисницима који својим понашањем доводе у опасност себе, друге кориснике, особље, посетиоце или имовину, примењују се искључиво на основу планираних, праћених, надгледаних и временски ограничених интервенција, у складу са посебним прописом.

За ограничавање кретања, изолацију или контролу понашања корисника пружалац услуге прописује процедуре, одређује лице одговорно за одобравање рестриктивних поступака и мера и води евиденцију о њиховој примени, у складу са посебним прописом.

Интерна евалуација

Члан 19.

Пружалац услуге најмање једном годишње спроводи интерну евалуацију квалитета пружених услуга, која укључује испитивање задовољства корисника, односно њихових заступника.

Извештај о евалуацији из става 1. овог члана, подноси се оснивачу услуге, заводима за социјалну заштиту и доступан је стручној јавности.

Развој особља

Члан 20.

Пружалац услуге обезбеђује одговарајућу стручну подршку (нпр. консултације, менторство, супервизију по одговарајућем моделу и др.), свим лицима ангажованим на пружању услуге, у складу са својим планом стручног усавршавања донетим у складу са законом којим је уређена социјална заштита.

Пружалац услуге обезбеђује услове за обављање приправничког стажа, односно студентске праксе у складу са правилником којим је уређено лиценцирање стручних радника.

Доступност програма и услуга у заједници

Члан 21.

Пружалац услуге обезбеђује програмске активности, које су посебно прилагођене могућностима и интересовањима корисника.

Ако одређене активности у оквиру услуге коју пружа пружалац не може реализовати коришћењем сопствених ресурса, обезбеђује их у заједници, од других организација или ангажовањем стручњака различитих профила, у складу са идентификованим потребама корисника и њиховим индивидуалним плановима.

III. УСЛУГЕ СМЕШТАЈА

1. Спецификација услуга

Циљне групе

Члан 22.

Услуге домског смештаја привремено се пружају деци, као и младима до 26. године живота, односно до завршетка школовања и радног оспособљавања.

Услуге домског смештаја пружају се деци и младима чије се потребе не могу задовољити у оквиру биолошке, сродничке или хранитељске породице или кроз услуге у заједници, на основу одлуке органа старатељства или суда, односно по упуту центра за социјални рад, до повратка детета или младе особе у биолошку породицу, односно до смештаја у сродничку или хранитељску породицу, усвојења или осамостаљивања.

Дете млађе од три године не смешта се у дом, осим у случајевима предвиђеним законом којим је уређена социјална заштита.

Услуге домског смештаја пружају се одраслим и старијим лицима:

- 1) са навршених 65 година живота која услед ограничених способности имају тешкоће да живе самостално, без целодневне подршке, неге или надзора;
- 2) са навршених 26 година живота, која услед физичких, интелектуалних или тешкоћа у психичком функционисању имају потребу за интензивним и целодневним надзором, негом и подршком током 24 сата, а чије се потребе тренутно не могу задовољити у породичном окружењу или кроз услуге у заједници.

Сврха домског смештаја и смештаја у мале домске заједнице

Члан 23.

Сврха домског смештаја и смештаја у мале домске заједнице деце и младих је обезбеђивање привременог безбедног и стимулативног окружења, у околностима када то није могуће обезбедити у породичној средини, како би им се пружила подршка и припрема за одржив независан живот.

Услуге из става 1. овог члана усмерене су на припрему деце и младих за повратак биолошкој породици, одлазак у хранитељску породицу, усвојење, или оспособљавање да се као независне одрасле особе интегришу у заједницу у најкраћем могућем року.

Рад са децом и младима усмерен је ка задовољавању њихових краткорочних, средњорочних и дугорочних потреба, развијању способности, знања и практичних вештина неопходних у свакодневном животу, успостављању самопоштовања и поверења у односима са другима.

Организација рада и програмске активности у малим домским заједницама конципиране су на начин који је близак породичним условима живота, уз подстицање индивидуалности сваког корисника.

Организација рада у малим домским заједницама базирана је на принципима мултифункционалности ангажованог особља.

Организација рада и програмске активности у малим домским заједницама усмерене су на интеракцију и коришћење доступних ресурса у локалној заједници.

Сврха домског смештаја одраслих и старих састоји се у одржању или унапређењу квалитета живота, њихове самосталности, односно припреме за одржив независан живот.

Циљне групе малих домских заједница

Члан 24.

Услуге смештаја у мале домске заједнице доступне су:

- 1) деци и младима са III и IV степеном подршке, најдуже до завршетка средњег образовања;
- 2) деци и младима са I и II степеном подршке.

Циљне групе смештаја у прихватилиште

Члан 25.

Услуге смештаја у прихватилиште пружају се најдуже у трајању до шест месеци:

- 1) деци, младима и одраслим жртвама насиља у породици, злостављања или занемаривања;
- 2) деци, младима и одраслим жртвама трговине људима;

- 3) деци и младима који се налазе у скитњи, без пратње и у различитим кризним ситуацијама, којима је потребан привремени смештај и процена потреба ради упућивања на коришћење других услуга;
- 4) одраслим и старим лицима у кризним ситуацијама, бескућницима и просјацима.

Сврха смештаја у прихватилиште

Члан 26.

Сврха смештаја у прихватилиште је задовољавање основних потреба појединца или породице којима је потребно неодложно осигурати безбедност у кризним ситуацијама.

Услуга из става 1. овог члана усмерена је ка процени потреба за другим услугама и започињању процеса помоћи кориснику за успостављање стабилног породичног или независног живота, превазилажење кризне ситуације и одрживих решења у будућности.

Услуга је усмерена на успостављање осећања сигурности као основе за даљи напредак и оснаживање корисника, ради подизања њихове способности за безбедан живот и укључивање у заједницу.

Циљне групе предах смештаја

Члан 27.*

Услуга предах смештаја пружа се најдуже 45 дана у току календарске године, с тим што може трајати најдуже 20 дана у континуитету, деци и младима са сметњама у развоју узраста од пет до 26 година живота и одраслим и старијим лицима са сметњама у функционисању, и то:*

- 1) са интелектуалним и менталним тешкоћама или тешкоћама у психичком функционисању и аутизмом;***
- 2) са вишеструким сметњама у развоју, односно функционисању;***
- 3) са сензорним инвалидитетом;***
- 4) са физичким инвалидитетом.***

*Службени гласник РС, број 73/2019

Сврха предах смештаја

Члан 28.*

Сврха предах смештаја је краткорочни и повремени смештај детета са сметњама у развоју и одраслог и старијег лица са сметњама у функционисању, који се обезбеђује као дневни, викенд или вишедневни смештај, чиме се пружа подршка како детету и одраслом и старијем лицу, тако и породици детета и породици

одраслог и старијег лица, у одржавању и побољшању квалитета њиховог живота с циљем останка детета, односно одраслог и старијег лица у породици.*

Предах смештајем обезбеђује се краткорочна и повремена нега деци и младима са сметњама у развоју, одраслим и старијим лицима са сметњама у функционисању, очување постојећих потенцијала, унапређују се и развијају вештине самосталног живота, стварају могућности за укључивање у заједницу, као и за развијање, очување и унапређење снага породице.*

*Службени гласник РС, број 73/2019

Програмске активности у услугама смештаја

Члан 29.

Услуге смештаја остварују се кроз програмске активности, којима се у складу са проценом потреба корисника, обезбеђује:

- 1) задовољавање основних животних потреба и осигурање безбедног и пријатног окружења;
- 2) развој и очување потенцијала корисника;
- 3) правна подршка;
- 4) подршка при школовању и запошљавању.

Активности усмерене ка задовољавању основних животних потреба и осигурању безбедног и пријатног окружења

Члан 30.

Активности помоћи и подршке усмерене су ка задовољавању основних потреба и осигурању безбедног и пријатног окружења корисника, и у складу са проценом потреба корисника, обухватају:

- 1) обезбеђивање исхране у складу са развојним и здравственим потребама корисника;
- 2) помоћ при облачењу и пресвлачењу;
- 3) помоћ при храњењу и обављању личне хигијене (туширање и купање);
- 4) помоћ при кретању;
- 5) помоћ при одржавању хигијене усне шупљине, ногу и ноктију;
- 6) помоћ при бријању и шишању;
- 7) помоћ при обављању физиолошких потреба;
- 8) помоћ при одржавању хигијене кревета и простора;
- 9) давање преписане терапије;

- 10) санирање и нега мањих повреда;
- 11) контрола виталних функција (притисак, температура, ниво шећера у крви, уношење и избацивање течности и сл.);
- 12) набавку одеће и обућу примерене узрасту и временским приликама;
- 13) обезбеђивање прикладне декорације која одражава индивидуалне укусе и жеље корисника;
- 14) обезбеђивање довољно простора и опреме који кориснику омогућавају приватност;
- 15) чишћење заједничких просторија, соба и припадајућих санитарних просторија;
- 16) прање и пеглање постељног рубља;
- 17) прање и пеглање личног рубља;
- 18) помоћи приликом одржавања простора у којем бораве и старања о личним стварима;
- 19) по потреби пратња корисника приликом одласка код лекара или до других потребних служби ван установе.

Активности усмерене ка развијању и очувању потенцијала корисника

Члан 31.

Активности усмерене ка развијању и очувању потенцијала корисника, као и припреми за одржив независан живот, реализују се у складу са сврхом смештаја, карактеристикама корисничке групе, капацитетима корисника, индивидуалним планом и у складу са проценом потреба корисника обухватају појединачне и групне приступе ради:

- 1) подршке у изградњи и одржавању позитивних односа са другим лицима у окружењу;
- 2) организовања радно-окупационих и едукативних активности које подстичу стицање нових знања и вештина;
- 3) подршке у одржавању контакта са биолошком породицом и другим лицима значајним за корисника;
- 4) организовања слободног времена у складу са потребама и интересовањима корисника;
- 5) организовања културно-забавних садржаја у складу са интересовањима, жељама и способностима корисника у установи и изван ње;
- 6) развоја вештина за препознавање и решавање проблема;
- 7) развоја комуникационих вештина;

- 8) развоја вештина за самозаштиту;
- 9) развоја вештина и знања потребних за живот и рад изван институције;
- 10) пружања рехабилитационих и терапијских услуга;
- 11) помоћи у учвршћивању стечених знања и вештина.

Активности правне подршке

Члан 32.

Активности правне подршке и усмеравања, у складу са проценом потреба корисника, обухватају:

- 1) утврђивање идентитета корисника;
- 2) иницирање утврђивања и решавања грађанско – правног статуса корисника;
- 3) обезбеђивање доступности правне помоћи и подршке у складу са потребама корисника;
- 4) обезбеђивање комуникације корисника страних држављана са дипломатско конзуларним представништвима;
- 5) друге послове правне подршке и усмеравања, у складу са посебним прописом.

Активности усмерене на подршку при школовању и запошљавању

Члан 33.

Активности усмерене на подршку при школовању и запошљавању, у складу са капацитетима и проценом потреба корисника, обухватају:

- 1) помоћ у започињању и наставку школовања;
- 2) помоћ у тражењу прилика за запошљавање унутар заједнице;
- 3) подстицање и подршка у почетним данима новог запослења.

2. Заједнички минимални структурални стандарди за услуге домског, смештаја у мале домске заједнице, прихватилишта и предах смештаја

Смештај корисника

Члан 34.

Лежаји у спаваоници прилагођени су узрасту и потребама корисника према степену подршке.

Размак између лежајева омогућава несметано функционисање корисника у складу са њиховим потребама и могућностима.

Простор у спаваоницама прилагођен је потребама корисника.

Једнокреветна спаваоница треба да има површину најмање 10 m².

Простор у вишекреветним спаваоницама треба да има најмање 5 m² по кориснику.

Спаваће собе су одвојене за лица различитог пола, осим када су смештена деца до седам година старости, ванбрачни партнер и брачни супружници.

Објекат има просторију за несметане сусрете и дружења корисника и лица из блиског окружења.

Исхрана

Члан 35.

Корисницима се обезбеђују најмање три obroka дневно и две ужине по потреби и у складу са нутриционистичким стандардима, а у зависности од корисничке групе или упутства лекара, и више obroka.

Исхрана корисника обезбеђује се према недељном јеловнику, који се саставља у складу са нутриционистичким стандардима, уз учешће корисника и истакнут је на видном месту.

Послуживање хране

Члан 36.

За послуживање хране, објекат има одговарајућу трпезарију коју истовремено може користити најмање 50% корисника на смештају.

Одржавање хигијене

Члан 37.

Лично и постељно рубље и одећа корисника пере се и пегла према потреби, а најмање једанпут у седам дана.

Најмање једном у 30 дана пружа се помоћ кориснику приликом поспремања ормара и других личних ствари.

Собе у којима живе корисници и припадајуће санитарне просторије свакодневно се чисте.

Прање стаклених површина, завеса и тепиха обавља се најмање једном у шест месеци.

Основни кадрови

Члан 38.

Пружалац услуге има стално запосленог социјалног радника.

Пружалац услуге има обезбеђену професионалну правну подршку.

Пружалац услуге има најмање 60% стручних радника, од укупног броја запослених стручних радника и стручних сарадника, у складу са правилником којим су прописани стручни послови у социјалној заштити.

Други кадрови*

*Службени гласник РС, број 89/2018

Члан 38а*

Пружалац услуге има обезбеђену одговарајућу стручну подршку за обављање руководећих, административних, финансијско-рачуноводствених и комерцијалних послова, као и техничких, општих и других помоћних послова.*

У зависности од капацитета, површине простора, просторног распореда, потреба пружаоца услуга, карактеристика и потреба корисника послови из става 1. овог члана обухватају:*

1. Руководећи, административни, финансијско-рачуноводствени и комерцијални послови:*

- директора,***
- помоћника директор,***
- руководиоца засебног објекта домског смештаја,***
- службеника за односе са јавношћу и маркетинг,***
- статистичара,***
- службеника за заштиту животне средине,***
- инжењера за рачунарске мреже,***
- аналитичара,***
- правног сарадника,***
- референта за правне, кадровске и административне послове,***
- техничког секретара,***
- пословног секретара,***
- овлашћеног интерног ревизора,***
- руководиоца финансијско-рачуноводствених послова,***
- благајника,***
- контисте,***
- ликвидатора,***
- референта за заштиту, безбедност и здравље на раду,***
- дипломираног економисте за финансијско-рачуноводствене послове,***

- самосталног финансијско-рачуноводственог сарадника,*
- референта за финансијско-рачуноводствене послове,*
- руководиоца послова јавних набавки,*
- службеника за јавне набавке,*
- референта за јавне набавке,*
- стручног сарадника за јавне набавке,*
- магационера,*
- финансијског рачуноводственог аналитичара,*
- организатора промотивних активности,*
- програмера-инжењера,*
- шефа рачуноводства,*
- правног сарадника.*

2. Технички, општи и други помоћни послови:*

- руководиоца послова инвестиционог и техничког одржавања,*
- техничара инвестиционог и техничког одржавања и одржавања уређаја и опреме,*
- мајстора одржавања,*
- домара,*
- помоћног радника,*
- возача,*
- нутриционисте,*
- шефа кухиње,*
- главног куvara,*
- куvara,*
- помоћног куvara,*
- сервирке,*
- шефа службе-референта за санитарну контролу,*
- чистачице,*
- спремачице,*
- фризера,*

- техничара одржавања одеће,*
- кројача,*
- радника обезбеђења без оружја,*
- помоћног радника,*
- техничара пољопривредних послова,*
- портира-чувара,*
- службеника за послове заштите, безбедности и здравља на раду,*
- месара,*
- пекара,*
- руководиоца послова у угоститељству,*
- техничара за хемијско прање и чишћење одеће – руководиоца службе,*
- руководиоца послова транспорта и логистике,*
- техничара одржавања информационих система и технологија,*
- руководиоца послова заштите, безбедности и здравља на раду,*
- возача санитетског возила,*
- вишег санитарног техничара,*
- инжењера инвестиционог одржавања,*
- возача – диспечера,*
- сарадника у угоститељству,*
- радника обезбеђења без оружја,*
- управника ресторана,*
- конобара.*

*Службени гласник РС, број 89/2018

Простор за дневни боравак

Члан 39.

Објекат има простор за дневни боравак.

Просторија за дневни боравак опремљена је столовима и столицама, телевизором, уређајем за видео-репродукцију, прибором и опремом за радне активности и друштвене игре, играчкама и дидактичким и радним материјалом у складу са потребама и интересовањима корисника.

Обележавање рођендана и празника

Члан 40.

Пружалац услуге омогућава прославу рођендана и обележавање значајних празника корисника, у складу са способностима и интересовањима корисника.

Доступност услуге смештаја

Члан 41.

Услуге смештаја обезбеђују се 24 сата дневно, током целе године.

3. Посебни минимални структурални стандарди за домски и предах смештај

Смештај корисника

Члан 42.

У једној спаваоници смештена су највише четири корисника.

Собе имају ноћне светиљке, сто, столице по потреби, ормар за одећу одвојено за сваког корисника.

За кориснике са отежаним кретањем изнад кревета уграђене су хватаљке.

За кориснике са отежаним кретањем обезбеђена је опрема која омогућава сервирање оброка у кревету.

За кориснике са отежаним кретањем обезбеђени су паравани приликом пружања неге и одржавања личне хигијене.

Одржавање личне хигијене и хигијене простора

Члан 43.

Умиваоник, туш и тоалет обезбеђују се на сваких десет корисника.

У спаваоници, купатилу и тоалету обезбеђен је сигнални уређај везан са просторијом за дежурство.

Корисницима се обезбеђује подршка у одржавању личне хигијене у складу са процењеним степеном подршке.

4. Посебни минимални структурални стандарди за домски смештај деце и младих

Локација, простор и опрема

Члан 44.

Пружалац услуге обезбеђује простор за игру и рекреацију, у складу са развојним потребама деце и младих.

Број особља непосредно ангажованог у раду са децом и младима на домском смештају

Члан 45.

Стручни радници ангажовани у пружању услуге домског смештаја обављају и послове радно-окупационе терапије.

Минимални број стручних радника, стручних сарадника и сарадника непосредно ангажованих у раду са децом и младима на домском смештају, одређује се на следећи начин:

1) деца и млади са интелектуалним тешкоћама:

(1) један стручни радник или један стручни сарадник на 15 корисника;

(2) један неговатељ на десет корисника са утврђеним I и II степеном подршке.

2) деца и млади без родитељског старања:

(1) један стручни радник или један стручни сарадник на осам корисника;

(2) један стручни радник – ноћни васпитач на 30 корисника или један стручни радник – ноћни васпитач по објекту уколико објекат има до 30 корисника.

3) деца и млади у сукобу са законом:

(1) један стручни радник или један стручни сарадник на шест корисника;

(2) један стручни радник – ноћни васпитач на 20 корисника.

Структура стручних радника и стручних сарадника одређује се на начин дефинисан у члану 38. став 3. овог правилника.

Пружалац услуге домског смештаја за децу и младе, односно установа социјалне заштите чији је оснивач Република Србија, односно аутономна покрајина може ради обављања послова из члана 38а овог правилника из своје делатности ангажовати лица одговарајуће струке, у складу са законом:*

1. У броју до 60% у односу на капацитет:*

– домског смештаја деце и младих са утврђеним I и II степеном подршке при центру за социјални рад, односно другој установи, као посебне организационе јединице;*

2. У броју до 50% у односу на капацитет:*

– установа за смештај деце и младих са утврђеним III и IV степеном подршке смештајног капацитета до 36 места,*

– установа за смештај деце и младих у сукобу са законом;*

3. У броју до 30% у односу на капацитет:*

– установа за смештај деце и младих са утврђеним III и IV степеном подршке смештајног капацитета од 36 до 100 места;*

4. У броју до 20% у односу на капацитет:*

– установа за смештај деце и младих са утврђеним III и IV степеном подршке смештајног капацитета од 100 места и више,*

– установа за смештај деце и младих са утврђеним I и II степеном подршке смештајног капацитета до 350 места.*

У броју до 16% у односу на капацитет:*

– установа за смештај деце и младих са утврђеним I и II степеном подршке смештајног капацитета од 350 и више места,*

– установа за смештај деце и младих Дом за децу „Дечје село – др Милорад Павловић“, Сремска Каменица,*

– домског смештаја деце и младих са утврђеним III и IV степеном подршке при центру за социјални рад, односно другој установи, као посебне организационе јединице.*

Установе из става 4. овог члана које имају више од два домска објекта, лоцирана на удаљености већој од 1 km, а који функционишу као засебни објекти домског смештаја, могу да ангажују за 2% више лица одговарајуће струке у односу на одређен проценат у ставу 4. овог члана.*

*Службени гласник РС, број 89/2018

5. Посебни минимални структурални стандарди за домски смештај одраслих и старијих лица

Локација, простор и опрема

Члан 46.

Пружалац услуге обезбеђује приступ зеленој површини у оквиру самог дома или у његовој непосредној близини.

Пружалац услуге за смештај одраслих и старијих са менталним и интелектуалним тешкоћама, обезбеђује простор за појачан надзор са природним осветљењем, одговарајућом температуром и опремом која обезбеђује удобност и онемогућава самоповређивање корисника.

Пружалац услуге обезбеђује просторију за изолацију преминулих корисника, у складу са стандардима предвиђеним посебним прописима.

Број стручних радника и другог особља непосредно ангажованог у раду са одраслим и старијим лицима на домском смештају

Члан 47.

Минимални број стручних радника, стручних сарадника и сарадника непосредно ангажованих у раду са одраслим и старијим лицима на домском смештају, одређује се на следећи начин:

1) старија лица:

(1) један стручни радник или један стручни сарадник на 70 корисника;

(2) један неговатељ на десет корисника са утврђеним I и II степеном подршке.

2) одрасла лица са интелектуалним тешкоћама и душевно оболела:

(1) један стручни радник или један стручни сарадник на 25 корисника;

(2) један неговатељ на десет корисника са утврђеним I и II степеном подршке;

(3) један инструктор по радионици.

3) одрасла лица са телесним инвалидитетом:

(1) један стручни радник или један стручни сарадник на 40 корисника;

(2) један неговатељ на десет корисника са утврђеним I и II степеном подршке;

(3) један инструктор по радионици.

Структура стручних радника и стручних сарадника одређује се на начин дефинисан у члану 38. став 3. овог правилника.

Пружалац услуге домског смештаја за одрасла и старија лица, односно установа социјалне заштите чији је оснивач Република Србија, односно аутономна покрајина може ради обављања послова из члана 38а овог правилника из своје делатности ангажовати лица одговарајуће струке, у складу са законом:*

1. У броју до 35% у односу на капацитет:*

– установа за смештај одраслих и старијих лица смештајног капацитета до 125 места,*

– установа за смештај одраслих и старијих лица са утврђеним I и II степеном подршке смештајног капацитета до 125 места,*

– домског смештаја одраслих и старијих лица са утврђеним I и II степеном подршке при центру за социјални рад, односно другој установи, као посебне организационе јединице, смештајног капацитета до 60 места;*

2. У броју до 21% у односу на капацитет:*

– установа за смештај одраслих и старијих лица смештајног капацитета од 126 и више места;*

3. У броју до 18% у односу на капацитет:*

– установа за смештај одраслих и старијих лица са утврђеним I и II степеном подршке смештајног капацитета од 126 до 425 места,*

– домског смештаја одраслих и старијих лица са утврђеним I и II степеном подршке при центру за социјални рад, односно другој установи, као посебне организационе јединице, смештајног капацитета од 61 до 100 места;*

4. У броју до 15% у односу на капацитет:*

– домског смештаја одраслих и старијих лица при центру за социјални рад, односно другој установи, као посебне организационе јединице, смештајног капацитета до 100 места,*

– установа за смештај одраслих и старијих лица са утврђеним I и II степеном подршке смештајног капацитета од 425 и више места.*

Установе из става 3. овог члана које имају више од два домска објекта, лоцирана на удаљености већој од 1 km, а који функционишу као засебни објекти домског смештаја, могу да ангажују за 2% више лица одговарајуће струке у односу на одређен проценат у ставу 3. овог члана.*

*Службени гласник РС, број 89/2018

6. Заједнички структурални стандарди за мале домске заједнице

Локација, простор и опрема

Члан 48.

Пружалац услуге обезбеђује простор за игру и рекреацију, у складу са развојним потребама деце и младих.

Смештај корисника

Члан 49.

Мале домске заједнице формирају се у посебним, физички одвојеним објектима, који могу бити просторно, организационо и функционално повезани.

Одржавање хигијене простора

Члан 50.

Собе, дневни боравак, кухиња и тоалет свакодневно се чисте уз учешће корисника.

Најмање два пута годишње обавља се генерално спремање целог објекта, односно стамбене јединице.

7. Посебни минимални структурални стандарди за мале домске заједнице за децу и младе III и IV степена подршке

Смештај корисника

Члан 51.

У објекту, односно стамбеној јединици смештено је до десеторо деце.

У једној соби смештено је највише троје корисника.

По кориснику се обезбеђује најмање 12 m² стамбеног простора.

Објекат, односно стамбена јединица састоји се од: дневног боравка, кухиње и одвојених соба за дечаке и девојчице.

Дневни боравак је опремљен клуб гарнитуром, трпезаријским столом, довољним бројем столица, телевизором.

Собе су опремљене лежајевима, ноћним светиљкама, сточићима, столицама, гардеробним делом – за сваког корисника.

Опрема за кухињу састоји се од: судопере, кухињских елемената, посуђа и кухињског прибора, фрижидера и електричног шпорета.

Одржавање личне хигијене и хигијене простора

Члан 52.

Умиваоник, туш и тоалет обезбеђују се за пет корисника у објектима, односно стамбеним јединицама у којима су смештени.

Собе, дневни боравак, кухиња и тоалет свакодневно се чисте уз учешће корисника.

Најмање два пута годишње обавља се генерално спремање целог објекта, односно стамбене јединице.

Основни кадрови

Члан 53.

Минимални број стручних радника и стручних сарадника непосредно ангажованих у раду са корисницима одређује се на следећи начин:

- 1) у дневној смени пет стручних радника или стручних сарадника на две мале домске заједнице.
- 2) у ноћној смени један стручни радник или стручни сарадник на две мале домске заједнице.

Структура стручних радника и стручних сарадника одређује се на начин дефинисан у члану 39. став 3. овог правилника.

8. Посебни минимални структурални стандарди за мале домске заједнице за децу и младе I и II степена подршке

Смештај корисника

Члан 54.

У малој домској заједници може бити смештено највише 12 корисника.

У једној соби смештена су највише три корисника.

Приликом распоређивања корисника по собама води се рачуна о индивидуалним карактеристикама и потребама корисника.

Собе су опремљене лежајевима и гардеробним делом за сваког корисника.

За кориснике са отежаним кретањем изнад кревета уграђене су хватаљке.

За кориснике са отежаним кретањем обезбеђена је опрема која омогућава сервирање оброка у кревету.

За кориснике са отежаним кретањем обезбеђени су паравани приликом пружања неге и одржавања личне хигијене.

Члан 55.

Пружалац услуге обезбеђује просторију за реализацију едукативних и радно – окупационих активности, прибором, опремом и дидактичким и радним материјалом у складу са потребама и интересовањима корисника.

Одржавање личне хигијене

Члан 56.

Умиваоник, туш и тоалет обезбеђени су за шест корисника.

Просторије за одржавање личне хигијене одвојене су за лица мушког и женског пола.

У спаваоници, купатилу и тоалету обезбеђен је сигнални уређај повезан са просторијом за дежурство.

Корисницима се обезбеђује подршка у одржавању личне хигијене у складу са процењеним степеном подршке.

Основни кадрови

Члан 57.

Минимални број стручних радника, стручних сарадника и сарадника непосредно ангажованих у раду са корисницима:

- 1) четири стручна радника или стручна сарадника;
- 2) шест неговатељица.

У ноћној смени обавезно су ангажована два лица.

Структура стручних радника и стручних сарадника одређује се на начин дефинисан у члану 38. став 3. овог правилника.

9. Посебни минимални структурални стандарди за услуге смештаја у прихватилиште

Локација, простор и опрема

Члан 58.

Пружалац услуге смештаја у прихватилиште за жртве злостављања, насиља и трговине људима, по потреби, има процедуру за обезбеђивање тајности локације и безбедности корисника и ангажованог особља.

У прихватилишту за жртве злостављања, насиља и трговине људима, обезбеђена је посебна соба за мајку са дететом, односно са децом.

Пружалац услуге обезбеђује смештај у соби за:

- 1) највише троје деце жртава злостављања без пратње родитеља, односно жртава трговине људима;
- 2) највише четворо деце у скитњи и кризним ситуацијама;
- 3) највише шесторо деце у прихватилишту за малолетне странце;
- 4) највише четири одрасла корисника жртава злостављања односно трговине људима;
- 5) највише осам корисника у прихватилишту за одрасла и стара лица у кризним ситуацијама, бескућнике и просјаке.

Број стручних радника и сарадника непосредно ангажованих у раду са корисницима смештаја у прихватилиште

Члан 59.

Минимални број стручних радника и сарадника непосредно ангажованих у раду са корисницима смештаја у прихватилиште, одређује се на следећи начин:

- 1) за жртве злостављања, занемаривања и насиља у породици; жртве трговине људима; децу у скитњи и кризним ситуацијама – пет стручних радника и два сарадника за капацитет до десет корисника, а један стручни радник на сваких додатних пет корисника, односно један сарадник на сваких додатних десет корисника;
- 2) за малолетне странце – три стручна радника за капацитет до 15 корисника, а један стручни радник на сваких додатних пет корисника;
- 3) за одрасле бескућнике и просјаке – два стручна радника и пет сарадника за капацитет до десет корисника, а један сарадник на сваких додатних пет корисника, односно један стручни радник на сваких додатних десет корисника.

10. Посебни минимални функционални стандарди за услуге смештаја у прихватилиште

Пријем

Члан 60.

Ако је пријем корисника на смештај у прихватилиште извршен као ургентан без упута центра за социјални рад, пружалац услуге о пријему корисника обавештава надлежни центар за социјални рад најкасније у року од три дана.

Ако је корисник примљен у прихватилиште под сумњом да је жртва трговине људима, пружалац услуге обавештава надлежни центар за социјални рад и службу надлежну за координацију заштите жртава трговине људима, у року од три дана.

Процена потреба

Члан 61.

Саставни део процене за жртве трговине људима је безбедносна процена прибављена преко службе надлежне за координацију заштите жртава трговине људима.

Примерак процене за жртве трговине људима, доставља се и служби надлежној за координирацију и заштиту жртава трговине људима.

Планирање

Члан 62.

Индивидуални план услуга за кориснике прихватилишта обавезно садржи план отпуста корисника.

Примерак индивидуалног плана услуге за жртве трговине људима, доставља се и служби надлежној за координирацију и заштиту жртава трговине људима.

11. Посебни минимални структурални стандарди за предах смештај

Смештај

Члан 63.

У објекту је смештено највише **50*** корисника истовремено.

*Службени гласник РС, број 73/2019

Број стручних радника, стручних сарадника и сарадника непосредно ангажованих у раду са корисницима предах смештаја

Члан 64.*

Пружалац услуге ангажује најмање три стручна радника, односно стручна сарадника, у дневној смени у непосредном раду са највише десет корисника.*

У дневној смени ангажују се најмање три неговатељице на највише десет корисника.*

Један радни инструктор обезбеђује се по радионици.*

У ноћној смени ангажује се једна неговатељица на највише десет корисника.*

*Службени гласник РС, број 73/2019

12. Посебни минимални функционални стандарди за предах смештај

Пријем

Члан 65.

Први пријем корисника ради пружања услуге предах, врши се на основу упута надлежног центра за социјални рад.

Упут из става 1. овог члана користи се као основ наредних пријема корисника, у периоду од годину дана од његовог издавања.

Пријемна процена траје до седам дана од пријема захтева, приликом првог пријема корисника на основу упута у складу са ст. 1. и 2. овог члана.

Ако је пријем корисника ради пружања услуге предах, извршен као ургентан без упута центра за социјални рад, пружалац услуге о пријему корисника одмах, а најкасније у року од три дана обавештава надлежни центар за социјални рад.

Процена потреба

Члан 66.

Процена потреба корисника врши се непосредно након пријема корисника.

IV. ДНЕВНЕ УСЛУГЕ У ЗАЈЕДНИЦИ

1. Спецификација услуга

Радно време

Члан 67.

Услуга дневног боравка, свратишта и помоћи у кући доступна је најмање осам сати дневно пет дана у недељи.

2. Дневни боравак

2.1. Спецификација услуге

Циљне групе

Члан 68.

Услуге дневног боравка доступне су:

- 1) деци и младима са телесним инвалидитетом, односно интелектуалним тешкоћама, који имају потребу за дневном негом и надзором, и подршком у одржању и развијању потенцијала, на начин који не омета њихово школовање;
- 2) одраслима са телесним инвалидитетом, односно интелектуалним тешкоћама, који имају потребу за дневном негом и надзором, и подршком у одржању и развијању потенцијала;
- 3) деци и младима који су у сукобу са законом, родитељима, школом или заједницом, на начин који не омета њихово школовање или одлазак на посао;
- 4) одраслим и старим лицима којима је потребна дневна нега и надзор.

Сврха дневног боравка

Члан 69.

Сврха услуге дневног боравака састоји се у унапређењу квалитета живота корисника у властитој социјалној средини кроз одржање и развијање социјалних, психолошких и физичких функција и вештина, како би се у што већој мери оспособили за самосталан живот.

Кроз услугу дневног боравка корисници у организованом окружењу, и уз потребни надзор, задовољавају развојне потребе, стичу и развијају животне вештине, личну и друштвену одговорност ради развоја самосталности, социјалних, сазнајних и других важних функција.

Уslugом дневног боравка реализује се позитивно и конструктивно искуство боравка изван породице, а члановима породице слободно време за бављење радним и другим активностима.

Услуга дневног боравка се реализује кроз осмишљене програме, у планираним и ограниченим временским периодима.

Активности услуге дневног боравка

Члан 70.

Активности услуге дневног боравка усмерене су ка развијању и очувању потенцијала корисника, односно припреми корисника за одржив независан живот.

Активности услуге дневног боравка реализују се у складу са сврхом услуге, карактеристикама корисничке групе, капацитетима корисника, индивидуалним планом и, у складу са проценом потреба корисника, обухватају једну или више следећих активности:

- 1) подршку у изградњи и одржавању позитивних односа са одраслима и децом;

- 2) подршку у учењу, одржавању и развијању контакта са надлежним органима јединице локалне самоуправе;
- 3) организовање радно-окупационих, односно едукативних активности, које подстичу развој нових знања и вештина;
- 4) развијање метода рада који охрабрују учествовање корисника у активностима у заједници;
- 5) организовање слободног времена у складу са потребама и интересовањима корисника;
- 6) организовање пригодних културно-забавних садржаја у оквиру дневног боравка, односно омогућавање корисницима да присуствују активностима у заједници;
- 7) развој вештина за препознавање и решавање проблема;
- 8) развој комуникационих вештина;
- 9) развој вештина за самозаштиту;
- 10) развој вештина и знања потребних за живот у заједници;
- 11) рехабилитационе и терапијске активности;
- 12) програмске активности личног пратиоца детета, у складу са одредбама овог правилника.

2.2. Посебни минимални структурални стандарди за услугу дневног боравка

Број стручних радника и сарадника непосредно ангажованих у раду са корисницима услуге дневног боравка

Члан 71.

Минимални број стручних радника и сарадника непосредно ангажованих у раду са корисницима дневног боравка, одређује се на следећи начин:

- 1) за децу и младе са физичким инвалидитетом и интелектуалним тешкоћама – два стручна радника и један сарадник за капацитет до десет корисника, а један стручни радник на сваких додатних пет корисника, односно један сарадник на сваких додатних десет корисника;
- 2) за децу и младе у сукобу са законом, родитељима, школом или заједницом – два стручна радника за капацитет до десет корисника, а један стручни радник на сваких додатних пет корисника;
- 3) за одрасле са физичким инвалидитетом и интелектуалним тешкоћама – један стручни радник и два сарадника за капацитет до десет корисника, а један сарадник на сваких додатних пет корисника, односно један стручни радник на сваких додатних десет корисника.

Исхрана

Члан 72.

Корисницима који користе услугу дневног боравка дуже од четири сата, обезбеђује се оброк у складу са њиховим развојним односно здравственим потребама.

У дневном боравку је обезбеђена засебна просторија за исхрану корисника.

3. Помоћ у кући

3.1. Спецификација услуге помоћи у кући

Циљна група

Члан 73.

Услуге помоћи у кући доступне су деци, одраслима и старијима, који имају ограничења физичких и психичких способности услед којих нису у стању да независно живе у својим домовима без редовне помоћи у активностима дневног живота, неге и надзора, при чему је породична подршка недовољна или није расположива.

Сврха помоћи у кући

Члан 74.

Сврха помоћи у кући је подршка корисницима у задовољавању свакодневних животних потреба, како би се унапредио или одржао квалитет живота.

Активности услуге помоћ у кући

Члан 75.

Активности услуге помоћ у кући усмерене су ка одржању и унапређењу квалитета живота корисника.

Реализацијом активности услуге помоћ у кући обезбеђује се одговарајућа нега и помоћ која, у складу са проценом потреба корисника, може обухватати:

- 1) помоћ у обезбеђивању исхране, која укључује по потреби: набавку намирница, обезбеђивање готових оброка, припрема лакших оброка, припрема освежавајућих напитака, помоћ при храњењу;
- 2) помоћ у одржавању личне хигијене и хигијене стана, укључујући по потреби: помоћ при облачењу и свлачењу, обављању физиолошких потреба, умивању, купању, прању косе, чешљању, бријању, сечењу ноктију, прању и одржавању постељине, одеће и обуће, одржавању чистоће просторија, судова и уређаја у домаћинству;
- 3) помоћ у загревању просторија, укључујући по потреби: ложење ватре, чишћење пећи, помоћ у набавци огрева;

- 4) помоћ у задовољавању социјалних, културно-забавних, и других потреба, укључујући: помоћ при кретању унутар и ван куће, набавку новина и књига, иницирање социјалних контаката и укључивање корисника у пригодне културне активности у јединици локалне самоуправе, старање о плаћању рачуна за електричну енергију, телефон, комуналије и сл.;
- 5) посредовање у обезбеђивању различитих врста услуга, укључујући по потреби: посредовање у поправци водоводних, електричних и других инсталација, столарије, уређаја за домаћинство, кречење стана и друге услуге;
- 6) набавку и надгледање узимања лекова и примену савета прописаних од стране квалификованих медицинских стручњака и одвођење на лекарске прегледе;
- 7) санирање и негу мањих повреда;
- 8) контролу виталних функција (крвни притисак, телесна температура, ниво шећера у крви, уношење и избацавање течности и сл.);
- 9) програмске активности личног пратиоца детета, у складу са одредбама овог правилника.

3.2. Посебни минимални структурални стандарди за услугу помоћ у кући

Особље

Члан 76.

Активности у оквиру услуге помоћ у кући реализује неговатељица-домаћица, са завршеном обуком по акредитованом програму за пружање услуге помоћ у кући.

Неговатељица у директном раду са корисником реализује активности, по врсти и у трајању у складу са индивидуалним планом услуге.

Новозапосленој неговатељици обезбеђује се обука, коју пружа неговатељица са одговарајућим радним искуством на тим пословима у трајању од најмање 14 дана, ради њене припреме за пружање услуге.

Пружалац услуге ангажује стручног радника као лице одговорно за процену потреба корисника и координацију рада неговатељица.

4. Свратиште

4.1. Спецификација услуге свратиште

Циљна група

Члан 77.

Услуга свратиште доступна је деци, младим, одраслим и старим лицима који живе или раде на улици и добровољно затраже или пристану на услугу.

Сврха свратишта

Члан 78.

Сврха услуге свратиште је пружање привремених или повремених интервенција и задовољавање тренутних потреба корисника, као и посредовање у обезбеђивању доступности других услуга у заједници.

Активности услуге свратиште

Члан 79.

Активности у оквиру услуге свратиште усмерене су ка задовољавању основних потреба и осигурању безбедног и пријатног окружења корисника.

Активности услуге свратиште, у складу са проценом потреба корисника, обухватају:

- 1) обезбеђивање obroka за кориснике;
- 2) обезбеђивање услова за одржавање личне хигијене;
- 3) набавку одеће и обуће и обезбеђивање услова за њихово одржавање;
- 4) обезбеђивање боравка;
- 5) посредовање у обезбеђивању доступности услуга у заједници (здравствених, образовних, социјалних, правних и др.);
- 6) едукацију и подршку корисника у стицању основних животних вештина;
- 7) пружање психо-социјалне подршке.

4.2. Посебни минимални структурални стандарди за услугу свратиште

Простор

Члан 80.

У свратишту је обезбеђена засебна просторија за исхрану корисника.

Стручни радници и сарадници

Члан 81.

Пружалац услуге свратиште има најмање једног стручног радника и једног сарадника.

4.3. Посебни минимални функционални стандарди за услугу свратиште

Пријем и процена

Члан 82.

Пружалац услуге обавештава центар за социјални рад о пријему малолетног корисника у свратиште без одлагања, најкасније наредног радног дана од првог пријема.

У оквиру пријемне процене пружалац услуге прикупља информације о кориснику, његовом идентитету и породици.

5. Лични пратилац детета

5.1. Спецификација

Циљна група

Члан 83.

Лични пратилац доступан је детету са инвалидитетом односно са сметњама у развоју, коме је потребна подршка за задовољавање основних потреба у свакодневном животу у области кретања, одржавања личне хигијене, храњења, облачења и комуникације са другима, под условом да је укључено у васпитно-образовну установу, односно школу, до краја редовног школовања, укључујући завршетак средње школе.

Сврха

Члан 84.

Сврха ангажовања личног пратиоца је пружање детету одговарајуће индивидуалне практичне подршке ради укључивања у редовно школовање, и активности у заједници, ради успостављања што већег нивоа самосталности.

Програмске активности личног пратиоца детета

Члан 85.

Програмске активности личног пратиоца детета реализују се кроз акредитовани програм, у оквиру посебне услуге личног пратиоца детета, или као програмске активности у оквиру услуге дневног боравка или помоћи у кући.

Активности личног пратиоца детета

Члан 86.

Активности личног пратиоца детета, планирају се и реализују у складу са индивидуалним потребама детета у области кретања, одржавања личне хигијене, храњења, облачења и комуникације са другима, што укључује:

1) помоћ код куће у облачењу, одржавању личне хигијене (умивање, чешљање, прање зуба), при храњењу (припрема и сервирање лакших obroka, храњење или помоћ у коришћењу прибора и сл.), припрему књига и опреме за вртић односно школу;

2) помоћ у заједници, што укључује:

(1) помоћ у коришћењу градског превоза (улазак и излазак из средстава превоза, куповина карте и сл.),

(2) помоћ у кретању (оријентација у простору уколико је дете са оштећењем вида, гурање колица или коришћење других помагала и сл.),

(3) одлазак на игралишта односно места за провођење слободног времена (подршка у игри, подршка и посредовање у комуникацији и сл.), укључујући културне или спортске активности и друге сервисе подршке.

5.2. Посебни минимални структурални стандарди за ангажовање личног пратиоца

Члан 87.

Пружалац услуге, односно реализатор програмских активности, има најмање једног стручног радника.

Непосредну услугу личног пратиоца пружа сарадник – лични пратилац детета.

Стручни радник и сарадник – лични пратилац имају завршену обуку по акредитованом програму за пружање услуге личног пратиоца.

Сарадник – лични пратилац не може бити члан породичног домаћинства у коме живи корисник, сродник у правој линији као ни брат и сестра, односно брат и сестра по оцу или мајци корисника.

V. УСЛУГЕ ПОДРШКЕ ЗА САМОСТАЛНИ ЖИВОТ

1. Становање уз подршку

1.1. Спецификација услуге становање уз подршку

Циљне групе

Члан 88.

Услуга становања уз подршку дуготрајно је доступна особама са физичким инвалидитетом, интелектуалним или менталним тешкоћама, са навршених 15 година.

Услуга становања уз подршку доступна је најдуже две године:

- 1) лицима узраста између 15 и 26 године, које по престанку смештаја у установи социјалне заштите или хранитељској породици, као и по престанку боравка у установи за васпитање деце и омладине, односно у установи за извршење кривичних санкција, не могу или не желе да се врате у биолошку или сродничку породицу, нити су у могућности да започну самосталан живот;
- 2) лицима узраста између 15 и 26 година, које немају могућности да и даље живе у биолошким или сродничким породицама, као алтернатива смештају у установу социјалне заштите или хранитељску породицу, односно ради оспособљавања за самосталан живот;
- 3) лицима леченим од зависности од алкохола или психоактивних супстанци, старијим од 18 година.

Услуга становања уз подршку доступна је жртвама трговине људима са навршених 15 година живота, најдуже годину дана.

Сврха услуге становања уз подршку

Члан 89.

Сврха услуге становања уз подршку за особе са физичким инвалидитетом, интелектуалним или менталним тешкоћама, јесте помоћ и подршка у стицању што већег степена самосталности који им омогућава квалитетнији независан живот у заједници.

Сврха услуге за младе који се осамостаљују и лечене зависнике од алкохола или психоактивних супстанци, је помоћ и подршка у стицању самосталности и интеграције у заједницу.

Становањем уз подршку обезбеђује се одговарајући смештај, стручна помоћ и подршка за што потпуније осамостаљивање и укључивање корисника у заједницу.

Становање уз подршку обезбеђује се ради спречавања коришћења услуге домског смештаја.

Програмске активности за услугу становање уз подршку

Члан 90.

Услуга становања уз подршку остварује се реализацијом програмских активности којима се, у складу са проценом индивидуалних потреба и потреба корисничке групе:

- 1) осигурава безбедно окружење и надзире безбедност корисника;
- 2) пружа помоћ и подршка у задовољавању свакодневних животних потреба;
- 3) обезбеђује окружење у коме су доступне разноврсне социјалне, образовне, здравствене, културно забавне, спортске и рекреативне услуге у складу са идентификованим потребама корисника.

Пружалац услуге обезбеђује и друге програме који су посебно прилагођени могућностима и интересовањима корисника.

Активности услуге становања уз подршку, усмерене ка развијању и очувању потенцијала корисника

Члан 91.

Активности усмерене ка развијању и очувању потенцијала корисника, односно припреми корисника за одржив независан живот, реализују се у складу са сврхом услуге, карактеристикама корисничке групе, капацитетима корисника, индивидуалним планом, а у складу са проценом потреба корисника могу обухватити:

- 1) подршку успостављању и одржавању позитивних односа са лицима у окружењу;
- 2) организовање радно – окупационих и едукативних активности које подстичу стицање нових знања и вештина;
- 3) овладавање практичним вештинама, које се користе у свакодневном животу, посебно оним вештинама које се односе на припрему исхране, одржавање личне хигијене и хигијене становања, вођења домаћинства, познавања и коришћења ресурса заједнице;
- 4) подршку у развоју самосталности у доношењу одлука и преузимања одговорности;
- 5) помоћ приликом одржавања станова и старања о личним стварима;
- 6) организовање слободног времена у складу са потребама и интересовањима корисника;
- 7) организовање забавних садржаја у складу са интересовањима, жељама и способностима корисника;
- 8) развој вештина за препознавање и решавање проблема;
- 9) развој социјалних и комуникационих вештина;
- 10) развој вештина за самозаштиту.

Активности услуге становања уз подршку, усмерене на подршку при школовању и запошљавању

Члан 92.

Активности усмерене на подршку при школовању и запошљавању корисника, у складу са капацитетима и проценом потреба корисника, обухватају:

- 1) помоћ у професионалној оријентацији, започињању и наставку школовања;
- 2) подршку у стицању и развоју вештина потребних за проналажење и задржавање запослења или радног ангажовања;
- 3) подршку у почетним данима новог запослења или радног ангажовања.

1.2. Посебни минимални структурални стандарди за услугу становање уз подршку

Локација објекта и опрема

Члан 93.

Минимална структура стамбене јединице обезбеђује несметано обављање основних животних функција: спавање, обедовање, дневни боравак и одржавање хигијене корисника.

У стамбеној јединици може бити смештено највише шест корисника.

У једној соби смештена су највише два корисника.

По кориснику се обезбеђује најмање 12 м² стамбеног простора.

Основни кадрови

Члан 94.

Пружалац услуге има једног стручног радника, одговорног за организацију и координацију рада и пружања услуге за најмање три стамбене јединице.

Сваки корисник има задуженог стручног радника – саветника за осамостаљивање.

Број стручних радника и сарадника

Члан 95.

Минимални број стручних радника и сарадника, одређује се на следећи начин:

1) лица са инвалидитетом:

(1) један стручни радник – саветник за осамостаљивање на десет корисника;

(2) један неговатељ на четири корисника.

2) млади који се осамостаљују:

(1) један стручни радник – саветник за осамостаљивање на 15 корисника.

1.2. Посебни минимални функционални стандарди за услугу становање уз подршку

Пријем корисника

Члан 96.

Пружалац услуге сачињава план припреме корисника за пресељење у стамбену јединицу за становање уз подршку, којим се обезбеђује припрема корисника у периоду до два месеца.

Процена

Члан 97.

Процена се врши у току припреме корисника за пресељење.

Саставни део процене за жртве трговине људима је безбедносна процена прибављена преко службе надлежне за координацију заштите жртава трговине људима.

Примерак процене за жртве трговине људима, доставља се и служби надлежној за координирацију и заштиту жртава трговине људима.

Планирање и поновни преглед

Члан 98.

Индивидуални план услуге сачињен је пре почетка коришћења услуге у сарадњи са надлежном службом за координацију жртава трговине људима.

Примерак индивидуалног плана услуге за жртве трговине људима, доставља се и служби надлежној за координацију и заштиту жртава трговине људима.

Поновни преглед индивидуалног плана услуге врши се у складу са индивидуалним планом услуге, а најмање:

- 1) за лица са инвалидитетом на сваких шест месеци;
- 2) за младе који се осамостаљују на свака три месеца.

2. Персонална асистенција

2.1. Спецификација услуге

Циљна група

Члан 99.

Услуге персоналне асистенције доступне су пунолетним лицима са инвалидитетом са процењеним I или II степеном подршке, која остварују право на увећани додатак за туђу негу и помоћ, имају способности за самостално доношење одлука, радно су ангажована или активно укључена у рад различитих удружења грађана, спортских друштава, политичких партија и других облика друштвеног ангажмана, односно укључене су у редовни или индивидуални образовни програм.

Сврха услуге

Члан 100.

Сврха услуге персоналне асистенције је пружање одговарајуће индивидуалне практичне подршке која је кориснику неопходна за задовољавање личних потреба и укључивање у образовне, радне и друштвене активности у заједници, ради успостављања што већег нивоа самосталности.

Програмске активности за услугу персоналне асистенције

Члан 101.

Услуга персоналне асистенције остварује се кроз активности којима се, у складу са сврхом услуге, а у зависности од идентификованих потреба корисника обезбеђује практична помоћ и подршка.

Активности услуге персоналне асистенције

Члан 102.

Усмерене су ка одржавању и унапређењу квалитета живота корисника, у зависности од идентификованих потреба и капацитета за самостално обављање одређених активности, као и капацитета породице корисника и доступних ресурса и по потреби укључују:

- 1) помоћ у одржавању личне хигијене и задовољавању основних личних потреба (помоћ при облачењу и свлачењу, обављању физиолошких потреба, купању, прању косе, итд.);
- 2) помоћ у одржавању хигијене стана, обављању свакодневних активности и задовољавању основних животних потреба; (обезбеђивању исхране, набавку намирница, спремање оброка, храњење, одржавању чистоће просторија и итд.);
- 3) подизање, премештање (трансфер) и помоћ при кретању унутар и изван корисникове куће, радног места и места где се одвијају друштвене и образовне активности, помоћ у коришћењу превоза;
- 4) помоћ у коришћењу терапеутских и здравствених услуга и коришћењу и одржавању помагала;
- 5) помоћ при комуникацији, социјалним контактима и задовољавању социјалних, културно-забавних, и других потреба;
- 6) помоћ при обављању различитих радних, образовних и друштвених активности.

На основу идентификованих потреба и процене доступних ресурса, пружалац услуге и корисник одређују обим и врсту ангажовања персоналног асистента.

2.2. Посебни минимални структурални стандарди за услугу персоналне асистенције

Организација рада

Члан 103.

Пружалац услуге сачињава листу потенцијалних персоналних асистената, састављену на основу дефинисаних критеријума и процедуре за регрутовање, избор и основну обуку персоналних асистената.

Пружалац услуге закључује уговор о пружању услуге, са корисником и персоналним асистентом.

Уговором се уређују међусобна права, обавезе и одговорности, а по потреби и улога члана породице или другог лица значајног за корисника приликом пружању услуге.

Стручни радници и сарадници

Члан 104.

Пружалац услуге има најмање једног стручног радника.

Непосредну услугу персоналне асистенције пружа сарадник – персонални асистент.

Персонални асистент има завршену основну обуку по акредитованом програму обуке за пружање услуге персоналне асистенције.

Корисник услуге персоналне асистенције има завршену обуку по основном програму за коришћење услуге персоналне асистенције.

Један персонални асистент по правилу пружа услугу за једног корисника.

Персонални асистент не може бити члан породичног домаћинства у коме живи корисник, сродник у правој линији као ни рођени брат и сестра, односно брат и сестра по оцу или мајци корисника.

Персонални асистент ангажован је у раду са једним корисником, најмање 20 а највише 40 сати недељно, према процењеним потребама и капацитетима корисника, а у складу са одредбама о радном времену из закона којим су уређени радни односи.

Пружалац услуге, корисник услуге и персонални асистент могу да се договоре о прерасподели радног времена персоналног асистента, према индивидуалним потребама корисника, а у складу са законом којим су уређени радни односи.

2.3. Посебни минимални функционални стандарди за услугу персоналне асистенције

Узајамно прилагођавање

Члан 105.

Период узајамног прилагођавања персоналног асистента и корисника траје најдуже 30 дана.

Планирање

Члан 106.

Корисник услуге и ангажовани персонални асистент сачињавају индивидуални недељни и месечни план рада.

У зависности од процењених капацитета корисника и породице, индивидуалним планом услуга дефинишу се доступне активности.

У изради недељног и месечног плана рада може учествовати и родитељ или друга значајна особа за корисника.

VI. ПРЕСТАНАК ВАЖЕЊА РАНИЈИХ ПРОПИСА

Члан 107.

Даном ступања на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о ближим условима за оснивање и нормативима и стандардима за обављање делатности установа социјалне заштите за смештај деце и омладине без

родитељског старања и деце и омладине са поремећајима у понашању („Службени гласник РС”, бр. 88/93, 121/03, 8/06, 63/06 и 36/08), Правилник о ближим условима за почетак рада и обављање делатности и нормативима и стандардима за обављање делатности установа социјалне заштите за смештај деце и омладине ометене у развоју („Службени гласник РС”, број 88/93), Правилник о ближим условима за почетак рада и обављање делатности и нормативима и стандардима за обављање делатности установа социјалне заштите за смештај пензионера и других старих лица („Службени гласник РС”, бр. 44/93, 60/93, 73/02, 66/03, 102/04, 76/05 и 34/09), Правилник о ближим условима за почетак рада и обављање делатности и нормативима и стандардима за обављање делатности установа социјалне заштите за смештај одраслих лица ометених у менталном развоју, душевно оболелих и инвалидних лица („Службени гласник РС”, бр. 88/93 и 53/05), Правилник о ближим условима у погледу простора, опреме и потребних стручних и других радника за оснивање установа социјалне заштите и за обављање делатности, односно послова социјалне заштите („Службени гласник РС”, бр. 75/91, 52/92, 44/93, 88/93 и 59/08 – др. правилник).

VII. СТУПАЊЕ НА СНАГУ

Члан 108.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Број 110-00-89/2013-09

У Београду, 9. маја 2013. године

Министар,

др **Јован Кркобабић**, с.р.